

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ ПРЕЗУМПЦІЇ НЕВИНУВАТОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Єжова О. А.

*студентка 2 курсу магістратури
спеціальності 262. Правоохоронна діяльність
факультету права, економіки та кібербезпеки
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Презумпція невинуватості – законодавча вимога, що стосується всіх громадян, посадових осіб, державних і громадських організацій. З огляду на це закон вимагає, що поведження з особою, вина якої у вчиненні кримінального правопорушення не встановлена обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили, має відповідати поведженню з невинуватою особою.

Варто зазначити правила презумпція невинуватості:

- обов’язковість доказування вини обвинуваченого покладається на обвинувачів (на особу, яка проводить дізнання, слідчого, прокурора);
- будь-який не усунений сумнів у винуватості тлумачаться на користь обвинуваченого;
- недоведена вина в юридичному розумінні дорівнює доведеній невинуватості.

Згідно ст. 62 Конституції України особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувачу вальним вироком суду. Ніхто не зобов’язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину. Обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також припущеннях. Усі сумніви стосовно доведеності вини особи тлумачаться на її користь. У разі скасування вироку суду як неправосудного держава відшкодовує матеріальну й моральну шкоду, завдану безпідставним засудженням [1].

Початок реалізації принципу презумпції невинуватості безпосередньо пов’язаний із самим початком кримінального провадження, специфіка якого визначається тими завданнями, які перед ним ставляться у ст. 2 КПК України [2]. Можемо констатувати, що вже з моменту виникнення кримінально-процесуальних відносин процесуальна діяльність повинна коригуватись із врахуванням вимог принципу презумпції невинуватості.

Сутність принципу проявляється в наступному: особа вважається винною не тоді, коли щодо неї висунене обвинувачення, а лише, коли її винність доведена в установленому законом порядку вироком суду. При цьому, Закон забороняє домагатися свідчень обвинуваченого або інших осіб, які беруть участь у справі, шляхом насилля, погроз та інших незаконних засобів.

Згідно з презумпцією невинуватості закон, суспільство, держава вважається обвинуваченого (підсудного) невинним, доки особи, які висувають обвинувачення (особа, яка проводить дізнання, слідчий, прокурор), не доведуть, що обвинувачений (підсудний) дійсно винний, і з цими висновками не погодиться суд у своєму вирокі. Твердження слідчого та прокурора про винність обвинуваченого (підсудного) – це їх думка, висновок, правильність якого ще потрібно довести в суді. І лише обвинувачувальний вирок суду, винесений у встановленому законом порядку, означає позитивне вирішення питання про винність, тобто визнання обвинуваченого (підсудного) винним у вчиненні злочину.

Отже, відповідно до принципу презумпції невинуватості на обвинуваченого (а також на його захисника) не може бути покладено обов'язок доводити свою невинність, наявність обставин, які виключають кримінальну відповідальність. Цей обов'язок покладається на органи, що висунули обвинувачення (на особу, яка проводить дізнання, слідчого, прокурора), але це не виключає права обвинуваченого доводити свою повну невинність або меншу вину.

Література:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 9-13. Ст. 88.